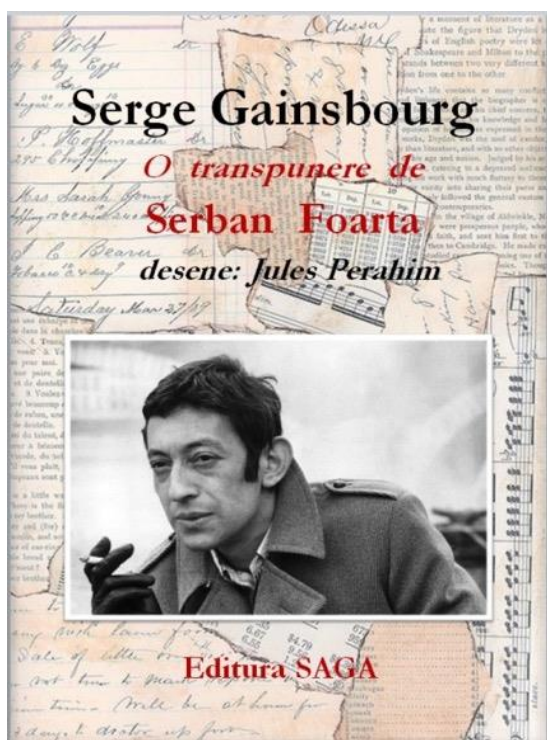

Omul cu steaua galbenă: Viața lui Serge Gainsbourg (1928-1991)

Vizitatorii Parisului pot observa o clădire mică aflată pe Rue de Verneuil nr.5 care este acoperită abundant cu graffiti multicolor bătător la ochi. Este casa regretatului cântăreț francez - compozitorul Serge Gainsbourg (1928-1991), născut Lucien Ginsburg. Și-a schimbat numele într-o mai sonoră versiune urechii franțuzești, Gainsbourg, fără a încerca să ascundă rădăcinile sale evreiești. Părinții săi evrei-ruși au imigrat în Franța după revoluția din 1917.

În ultimul deceniu, filme de cinema și albume încearcă să repare faima iconică a artistului, de dandy depravat, angajat în petreceri nocturne, afemeiat și veșnic beat, cu imaginea unui om creativ, plasat într-o anumită conjunctură istorică. Pentru Gainsbourg, rolul său în această istorie a fost, fără îndoială, afectat de originea familiei sale și de spectrul sărăciei. O melodie celebră, "Controlorul de bilete din stația de metrou Lilas" a fost scrisă acum 60 de ani, despre viața de mizerie a omului din subterane. *Săptămânalul Nouvel Observateur* elogiază fidelitatea cu care poetul descrie viața fără de suflet în marea metropolă, comparând talentul său cu cel al lui Walter Benjamin, Charlie Chaplin sau Baudelaire. Cu toate acestea, cea mai persistentă influență asupra lui Gainsbourg o au, fără îndoială, experiențele sale trăite în copilărie, în timpul ocupației naziste a Franței. Într-un album din 1975 "Rock Around the Bunker", cântecul "Steaua Galbenă" reamintește cum era viața pentru un tânăr evreu, obligat să poarte Steaua Galbenă, pe străzile Parisului ocupat de nemți. Poetul ironizează "Steaua" evreilor că fiind un premiu de distincție, asemănător cu insignele în cinci colțuri purtate în westernuri de șerifi, în filmele produse la Hollywood. Concluzia la care ajunge acest album plin de nuanțe triste este că "lupta pentru supraviețuire este dificilă pentru evrei". Alte cântece din album fac aluzie la criminalii naziști refugiați în America Latină, în special Uruguay și Argentina, unde se ascund sub nume false, evitând extrădarea.

După al doilea război mondial, Gainsbourg, care a scăpat în cele din urmă cu familia sa la Limoges, în zona liberă a Franței, își înăbușe memoria tristelor evenimente timp de zeci de

ani. Primul său loc de muncă după revenirea la Paris, a fost la Vila Champsfleury, o școală evreiască din periferia orașului, pentru copiii supraviețuitori ai părinților uciși la Mesnil-le-Roi, școală condusă de un rabin local. Acolo Gainsbourg predă lecții de muzică și desen. Poveștile supraviețuitorilor auzite în numeroase ocazii nu au fost pomenite pe deplin decât trei decenii mai târziu, după ani în care a produs muzică pop despre motocicletele Harley Davidson sau Bonnie&Clyde. Multe cântece erau compuse special pentru prietena lui, actrița Brigitte Bardot. Brusc Gainsbourg revine la tema iudaismului. În 1967, în ajunul Războiului de Șase Zile, un atașat cultural al Ambasadei Israelului din Paris l-a contactat pe Gainsbourg pentru un marș militar scris pentru un text care urma să fie tradus în ebraică. Gainsbourg, rapid, înregistrează o scurtă piesă ca o litanie, „Nisip și Soldat“ pentru a fi acompaniată de orgă și trimite banda magnetică la Tel Aviv, unde rămâne neutilizată, timp de 35 de ani, în arhivele de radio Kol Israel. Redescoperită în urmă cu doar câțiva ani de un amator, înregistrarea, oficial nepublicată și nelansată, a devenit favorită pe YouTube, pentru versurile atipice serioase, patetice: " Da, voi apăra nisipul lui Israel, pământul lui Israel, țara Israel... " Poetul adaugă o înfloritură retorică :

"Toți Goliații ieșind din piramide / se vor da înapoi în fața stelei lui David".

Cu toate acestea, Gainsbourg nu a vizitat niciodată Israelul și, de obicei, se referea la Rusia părinților săi, ca patria sa spirituală. În piesa numită "Evreu și Dumnezeu" (1981) enumeră revoluționari ruși-evrei, precum Grigori Zinoviev, Lev Borisovici Kamenev și Leon Troțki. Deasemeni cântecul pomenește de intelectuali evrei celebri: Karl Marx și Albert Einstein, iar poetul pare a savura o frază rimată în care declară: Isus „nu a fost un arian“ .

"Evreu și Dumnezeu" oferă un catalog al evreilor creativi și revoluționari, un grup de care Gainsbourg s-a simțit clar atașat. Având în vedere antisemitismul care reapare în Franța postbelică, chiar dacă Gainsbourg nu și-ar fi simțit atât de acut iudaismul, i-ar fi fost amintit de criticii vremii. Într-adevăr, o criză a avut loc în 1979, după ce Gainsbourg a înregistrat "La Arme etcetera", o versiune reggae pentru La Marseillaise, imnul național al Franței. Jurnalistul Michel Droit a denunțat furios într-un articol, că ireverența lui Gainsbourg pentru francezi, ar putea provoca o nouă creștere a antisemitismului.

Referințele lui Gainsbourg la propriul său iudaism erau de obicei jertfe ironice, repeta de exemplu vechea ghicitoare: "Știți ce a scufundat Titanicul? Iceberg! Încă o dată, tot un evreu este de vină!" În cazul tiradei lui Michel Droit, poetul a reacționat destul de vehement, acuzându-l pe jurnalist de "un antisemitism latent cu care se identifică vizibil". Fără îndoială momentul în care înfruntând mulțimi batjocoritoare de extremiști de dreapta și soldați, pe când cânta în public, "La arme etcetera" era probabil cea mai frumoasă oră pentru Gainsbourg, care cu siguranță putea fi dur în public, mai ales când se afla în stare de ebrietate. Cântecele sale pot fi calificate a fi lubrice ca de exemplu duetul dragostei din anul 1969 "Te

iubesc, eu nu" (1984), bizarul și dubiosul "Lămâia incestuoasă " (1984) scris pentru fata sa la pubertate, Charlotte, care a devenit cu timpul o stea majoră de film, promițând să transforme casa din Rue du Verneuil într-un muzeu dedicat lui Serge. La 90 de ani de la nașterea artistului, steaua galbenă a lui Gainsbourg, este plină de un curios parfum, și poate de aceea strălucește mai mult decât oricând.

Epilog

Serban. Foarta

Editura Saga a fost recent onorată de renumitul poet și traducător Șerban Foarță, cu o culegere de poezii ale lui Serge Gainsbourg, transpuse de domnia sa în românește.

Rezultatul acestui gest generos este o publicație ebook, însoțită de desene suprarealiste semnate de Jules Perahim, produse de pictorul evreu de origine română în perioada sa pariziană.

O carte de excepție.

link:

<http://www.lulu.com/shop/serban-foarta/serge-gainsbourg-in-transpunerea-lui-seban-foarta/ebook/product-23631661.html>

Adrian Grauenfels Editura Saga